

Uutiskirje

3/2009

Kansallinen metsäohjelma ajan hermolla

Metsäbiomassasta uusia tuotteita

Seminaari: pärjääkö puu rakentamisessa?

Taluskriisi vaikeuttaa metsäalan kehittämistä

Metsäalan ennakointiyksikkö tekee maa- ja metsätalousministeriölle selvityksen Kansallisen metsäohjelman toimivuudesta taluskriisin ja metsäsektorimurroksen jälkeisessä tulevaisuudessa. Selvityksen työryhmissä korostettiin, että ohjelman toimenpiteitä olisi priorisoitava. Tällöin näistä tärkeimmät tulisivat toteutetuksi, vaikka metsäsektorin julkinen rahoitus pienenesi taluskriisin seurauksena. Metsäalan tulevaisuusseminaarissa 17.2.2010 etsitään toimenpiteitä, joilla puulle saadaan ympäristökilpailuetua rakentamisessa.

Kansallinen metsäohjelma ajan hermolla

Kansallinen metsäohjelma 2015 (KMO) hyväksyttiin valtioneuvoston periaatepäätöksellä maaliskuussa 2008. Syksyllä 2008 alkanut maailmantalouden lama ja metsäteollisuuden tuotannon supistukset ovat muuttaneet metsäalan toimintaympäristöä, minkä vuoksi KMO:n ajantasaisuus on päätetty tarkistaa.

Maa- ja metsätalousministeriö tilasi Metsäalan ennakointiyksiköltä asiantuntijaselvityksen KMO:n toimivuudesta taluskriisin ja metsäsektorimurroksen jälkeisessä tulevaisuudessa. Selvityksessä arvioidaan KMO:n painopisteitä, tavoitteita ja toimenpiteitä eri tulevaisuusskenaarioissa. Näistä neljä on Elinkeinoelämän Valtuuskunnan (EVA) taluskriisin jälkeistä kehitystä kuvaavia globaaleja tulevaisuuskuvia ja yksi Metsäntutkimuslaitoksen arvio puunjalostuksen tuotannosta ja puunkäytöstä vuoteen 2020.

Selvityksen ytimen muodostavat kuuden MMM:n kutsuman asiantuntijaryhmän arviot KMO:n toimivuudesta ja kehittämistarpeista eri skenaarioissa. Jokainen asiantuntijaryhmä vastaa yhdestä KMO:n painopistealueesta: metsäteollisuuden ja -talouden kilpailukyky, metsien ilmastohyödyt ja energiakäyttö, metsien monimuotoisuus ja ympäristöhyödyt, metsien virkistyskäyttö ja kulttuuri, metsäalan osaaminen ja hyväksyttävyyt sekä kansainvälinen metsäpolitiikka.

Monet ryhmät totesivat työpajoissaan, että useimmat KMO:n toimenpiteistä ovat tärkeitä kaikissa tarkastelluissa tulevaisuusskenaarioissa. Kuitenkin ryhmiä huolestutti KMO:ssa ehdotettujen toimenpiteiden rahoitus. Jos valtion taloudellinen tilanne

heikkenee voimakkaasti joidenkin EVA:n skenaarioiden mukaisesti, vain osa KMO:n toimenpiteistä voidaan rahoittaa. Ehdotetut toimenpiteet olisi asetettava tärkeysjärjestykseen, jotta niistä tärkeimmät voidaan toteuttaa myös pienemmällä julkisella rahoituksella tai uusilla rahoituskeinoilla.

Joidenkin asiantuntijaryhmien mielestä metsätalouden markkinaohjautuvuutta ja metsätalouden yksityistä palvelutarjontaa on lisättävä. Yksityisesti tuotettuja ja rahoitettuja palveluja voivat olla esimerkiksi tuotteistetut luontopalvelut (esim. hiilen sidonta), osaamispalvelut (esim. kansainvälinen koulutus) sekä virkistyspalvelut (esim. maksulliset luontomatkaileureitit). Yksityisesti tuotettuja metsätalouden palveluja voivat olla esimerkiksi metsäsunnittelu ja -neuvonta.

Suurimmat KMO:n kehittämistarpeet esitti metsäteollisuuden ja -talouden työryhmä. Sen mukaan metsäsektorin kilpailukyvyyn parantaminen esimerkiksi puumarkkinoita ja metsänomistusmuotoja kehittämällä tulisi olla KMO:n keskeisin tavoite ja tulisi asettaa puuntuotannon korostamisen edelle.

Selvitys luovutetaan maa- ja metsätalousministeriölle tammikuussa 2010. Selvityksen tulokset raportoidaan kansalliselle metsäneuvostolle ja niitä käytetään hyväksi alkuvuonna 2010 toteutettavassa KMO:n väliarvioinnissa.

Metsäbiomassasta uusia tuotteita

Pohjois-Karjalan osaamiskeskus, Uusiutuva metsäteollisuus -osaamisklusteri ja Metsäalan ennakointiyksikkö järjestivät 18.11.2009 Joensuussa seminaarin *Metsäbiomassasta uusia tuotteita*. Seminaarin työpajoissa etsittiin vastauksia kolmeen kysymyksen:

1. Mitä pitäisi tehdä, jotta metsäala saadaan tuottamaan tehokkaasti uusia ideoita ja innovaatioita?

Seminaarin osallistujat toivoivat perustettavaksi protopajoja, jotka nopeuttavat uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä. Protopajojen tehtävänä olisi tarjota yrityksille, keksijöille, kehittäjille ja tutkijoille yhteinen työskentelyalusta. Ne kokoaisivat yhteen toistaiseksi hajallaan olevaa tutkimus-, keksintö-, kehittämis-, rahoitus- ja liiketoimintaosaamista.

2. Miten uudet ideat ja innovaatiot siirretään tehokkaimmin kasvuyritysten käyttöön?

Ideoiden ja innovaatioiden nähtiin siirtyvän parhaiten ihmisten kohtaamisissa. Eniten kaivattiin syvällistä tiedonvaihtoa ja vuoropuhelua yrittäjien, tutkijoiden ja opiskelijoiden välille. Esimerkiksi tutkijoille luonnosteltiin uramalli, jossa osa ajasta työskenneltäisiin yrityksissä ja osa yliopistoissa, korkeakouluissa tai tutkimuslaitoksissa. Uramalli kannustaisi ongelmalähtöiseen tutkimukseen, jonka tulokset olisivat nykyistä suuremmin yritysten hyödynnettävissä.

3. Mitä sellaisia asioita ja esteitä metsäalan yrittäjyyteen liittyy, joista yleensä vaietaan (tabuja)?

Osallistujat epäilivät, onko metsäsektorin osaaminen Suomessa kaikilta osin korkeatasoista. Esimerkiksi jos hyviäkään liiketoimintaideoita ei osata jalostaa kannattavaksi yritystoiminnaksi, voidaananko puhua korkeasta liiketoimintaosaamisesta? Suuryritysten rooli ja T&K-panosten hyödynsaajat herättivät myös kysymyksiä: Panostetaanko pienten ja keskisuurten yritysten kehittämiseen, vai ohjaako suurteollisuus kehityspanosten suuntaamista? Entä kuka lopulta hyötyy metsäalan julkisen sektorin T&K-panostuksista? Jääkö kehittyvä liiketoiminta Suomeen?

Lisää työpajoissa esitettyjä ajatuksia löydät seminaarin sivulta www.metsaennakointi.fi/tietoa/tapahtumat.html. Pohjois-Karjalan osaamiskeskus ja Uusiutuva metsäteollisuus -osaamisklusteri käyttävät työpajan materiaalia toimintansa suunnitteluun.

Seminaari: pärjääkö puu rakentamisessa?

Metsäalalla uskotaan, että puu on betonia, terästä ja lasia ympäristöystävällisempi rakennusmateriaali. Samalla ollaan kuitenkin varovaisia arvioimaan puun ympäristösuorituskykyä. Pelätään, että ympäristösuorituskyvyn laskennasta voi tulla ylimääräinen rasite, jos muiden rakennusmateriaalien ympäristökuormitusta ei arvioida samalla tavalla. Tällöin puun ympäristökuormitusta ei voida verrata kilpaileviin rakennusmateriaaleihin, vaan sen sijaan puuperustaisilla tuotteilla saatetaan vaatia suoria ilmasto- tai ympäristöhyötyjä tai niiden ympäristökuormituksen jatkuvaa pienentämistä esimerkiksi valmistusprosesseja kehittämällä.

Seuraavassa metsäalan tulevaisuusseminaarissa pohditaan toimenpiteitä, joilla puulle saadaan ympäristökilpailuetua rakentamisessa. Seminaari *Rakennusmateriaalien ympäristökilpailukyky – pärjääkö puu?* järjestetään Helsingissä keskiviikkona 17.2.2010.

Työpajakeskusteluja pohjustavat puheen- vuorot tutkimuksesta, yritystoiminnasta ja kuluttamisesta: Mitä puun ympäristösuorituskyvystä tiedetään? Miten puun ympäristöimagoa hyödynnetään? Muuttuvatko kulutustottumukset ilmastonmuutoksen seurauksena?

Tervetuloa seminaariin! Ohjelma ja ilmoittautumisohjeet ovat osoitteessa www.metsaennakointi.fi/tietoa/tulevaisuusseminari2010.html

Julkaisuja:

EVA:n globaalit skenaariot www.metsaennakointi.fi/dokumentit/EVA_n_skenaariot.pdf

Lauri Hetemäki & Riitta Hänninen. Arvio Suomen puunjalostuksen tuotannosta ja puunkäytöstä vuosina 2015 ja 2020. Metlan työraportteja 122. www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2009/mwp122.pdf

Puumarkkinoiden toimintaa koskeva selvitys (Pöyry Forest Industry Consulting Oy & Metla) www.tem.fi/files/25290/Puumarkkinaselvitys_loppuraportti_101109.pdf

**Rauhallista Joulua
ja
Onnellista Uutta Vuotta!**

Metsäalan ennakoituyksikön uutiskirje

Julkaisija:
Metsäalan ennakoituyksikkö
Joensuun yliopisto
PL 111
80101 Joensuu
Toimittaja: Saija Miina

Metsäalan ennakoituyksikkö Internetissä:
<http://www.metsaennakointi.fi>

Voit saada tiedon uutiskirjeen ilmestymisestä sähköpostilla ilmoittautumalla jakelulistalle: saija.miina@joensuu.fi

